

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu Sözleşmeye ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/681)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1417/6738

1 . 7 . 1972

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisince arzı Bakanlar Kurulunca 27 . 6 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında sosyal güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu sözleşmeye Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen

Başbakan

GEREKÇE

Fransa'da çalışan Türk işçilerinin sosyal güvenliklerini teminat altına alamak ve iki memleketin sosyal güvenlik mevzuat ve tathikati arasında bir koordinasyon sağlamak amacıyla, söz konusu ülke ile bir sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmıştır.

İmzalanan Sözleşmeye göre, sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında Âkit Tarafların vatandaşları çalıştıkları ülke vatandaşlarıyla, eşit muameleye tabi tutulacaklar, bir sosyal güvenlik yardımına hak kazanılıp kazanılmadığının tayininde her iki ülkede geçen sigortalılık süreleriyle müddet süreler nazara alınacak ve bir memleketin mevzuatına göre kazanılmış olan haklar, ilgililerin diğer memlekette ikamet etmesi halinde mahfuz kalacaktır.

20 Ocak 1972 tarihinde Paris'te imzalanan ve Fransa'daki işçilerimizle, bunların aile fertlerinin, sosyal güvenlik yönünden önemli bir ihtiyacını karşılayacak olan Sözleşmenin ihtiva ettiği hükümler, aşağıda, Sözleşmedeki madde numaraları sırasına göre açıklanmıştır.

I. BÖLÜM - GENEL HÜKÜMLER

Madde : 1

Madde, Sözleşmenin kimler hakkında uygulanacağını belirtmekte ve eşit muamele prensibini vâzetmektedir.

1. Fıkraya göre, Türkiye'de daimî veya mevsimlik bir faaliyette bulunan Fransız vatandaşı işçiler ile benzerleri ve bunların Türkiye'de ikamet eden aile fertleri.

2. Fıkraya göre de, Fransa'da çalışan Türk vatandaşı işçiler ile benzerleri ve Fransa'da ikamet eden aile fertleri,

Çalıştıkları ülkenin sosyal güvenlik mevzuatı bakımından bu ülke vatandaşlarıyla eşit muamele göreceklendir.

Madde : 2

Madde, Âkit Taraflar vatandaşlarının, ikamet etmekte oldukları diğer Âkit Taraf mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortadan yararlanabileceklerini, ve isteğe bağlı sigortaya kaydolabilmek için, gerekirse, diğer ülke mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerinin de nazara alınacağını belirtmektedir.

Ayrıca, Türkiye'de çalışan Fransız işçileriyle Fransa'da çalışan Türk işçilerinin, 1 nci maddede göre, çalıştıkları memleketin sosyal güvenlik mevzuatına tabi olmakla beraber, arzu ederlerse, kendi memleketlerindeki isteğe bağlı sigortaya da devam edebilmeleri ve bu sigortaya prim ödeyebilmeleri, maddenin 3 ncu fıkrasıyla, mümkün kalmıştır.

Madde : 3

Bu maddede, Sözleşme hükümlerinin uygulanacağı ülkeler coğrafi olarak belirtilmektedir.

Madde : 4

Maddenin 1 nci fıkrasında, her iki memlekette Sözleşmenin uygulama alanına giren sosyal güvenlik mevzuatı belirtilmektedir.

Maddenin 2 nci fıkrası, bu mevzuatı ileride tadil eden veya tamamlayan bütün mevzuatın da sözleşmenin uygulama alanına gireceğini belirtmektedir.

Ayrıca, Sözleşmenin,
Yeni bir sosyal güvenlik koluna mütedair mevzuata ve,
Mevcut rejimleri yeni nüfus zümrelerine teşmil eden mevzuata,
Hangi şartlarla uygulanacağı da bu fıkra içinde belirtilmektedir.

Madde : 5

Madde, Sözleşmenin uygulama alanı dışındaki bırakılan kimseleri belirtmektedir.

Madde : 6

Bu madde ile, Sözleşmenin 1 nci maddesinde vaz'olunan kaidenin istisnaları belirtilmektedir.

Maddenin 1 nci fıkrası uyarınca :

a) İşverenleri tarafından, geçici bir işin icrası için diğer Âkit Tarafın ülkesine gönderilen işçiler 3 yıl süre ile işyeri merkezinin bulunduğu memleket mevzuatına tabi tutulacaklar,

b) Geçici işin süresi üç yılı aştığı takdirde, iki memleketin yetkili idarî makamlarının önceden mutabık kalmaları şartıyla, işyeri merkezinin bulunduğu ülke mevzuatını uygulanmasına devam edilecektir.

2 nci fıkraya göre, âkit memleketlerden birinin idare hizmetlerinde çalışan ve 5 nci maddenin 2 nci fıkrası dışında olup diğer Devlet ülkesinde görevlendirilen ücretli personel, kendilerini görevlendiren Devletin mevzuatına tabi olmaya devam edeceklerdir.

3 ncu fıkra, elçilik ve konsolosluklarda çalışan ve 5 nci maddenin 3 ncu fıkrası dışındaki personel ile bu temsilciliklerdeki memurların şahsî hizmetlerinde çalışan kimselere, temsilciliğin bulunduğu memleketin vatandaşı olmamak şartıyla, elçilik veya konsoloslukça temsil edilen memleketinin mevzuatına tabi olmayı isteme hakkını tanımaktadır. Bu hakkın nasıl kullanılacağı İdarî Anlaşma ile tespit edilecektir.

Maddenin 4 ncu fıkrası, nakliyat teşebbüslerinin çalıştırdığı kimselerin teşebbüs merkezinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olmalarını öngörmektedir. Ancak, teşebbüsün diğer Âkit Taraf

ülkesinde bir şube veya daimî temsilciliğinin bulunması halinde bu şube veya daimî temsilcilik tarafından işe alınan ve çalıştırılan kimseler, İdarî Anlaşmada belirtilecek şartlarla, çalıştıkları ülke mevzuatına tabi tutulabileceklerdir.

Madde : 7

Bu madde, Tarafların yetkili idarî makamlarına, aralarında anlaşmak suretiyle, yukarıda belirtilen kaideler ve istisnalardan sapma yetkisini vermektedir.

II. BÖLÜM - ÖZEL HÜKÜMLER

1 nci Kısım - Hastalık ve Analık Sigortası

Madde : 8

Maddede, Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertlerinin yeni ikamet ettikleri memleketin mevzuatında öngörülen hastalık sigortası yardımlarından hangi şartlarla yararlanacakları belirtilmektedir.

Bu şartlar, işçilerin :

- a) Bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
 - b) Bu memlekette, sözkonusu yardımlara hak kazanmak için gerekli şartları yerine getirmiş olmaları,
- olarak tespit edilmiştir.

Madde : 9

Bu maddede de Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertlerinin; yeni ikamet ettikleri memleket mevzuatında öngörülen analık yardımlarından yararlanma şartları, 8 maddeye mütenazır olarak tespit edilmiştir.

Madde : 10

Bu madde ile, bir memleketin hastalık ve analık sigortası yardımlarından yararlanma hakkının doğması için, icabederse diğer memlekette evvelce geçen sigortalılık süreleri ile muadil sürelerin de nazara alınması öngörülmektedir. Ancak, bu hükmün uygulanabilmesi için daha önce çalışılan memleketteki sigortalılık süresinin sonu ile yeni memleketteki sigortalılık süresinin başlangıcı arasında bir aydan fazla zaman geçmemiş olması lâzım gelmektedir.

Madde : 11

Türkiye'de çalışan bir Fransız işçisi veya Fransa'da çalışan bir Türk işçisi, hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken, bağlı bulunduğu Kurumun müsaadesini almak şartıyla, ikametgâhını diğer Akit Taraf ülkesine naklettiği takdirde, üç ay süre ile sözkonusu yardımlardan yararlanmağa devam edecektir. Ayrıca bu süre, hekim muayenesi sonunda uygun mütalâa edildiği takdirde, sigortalının kayıtlı bulunduğu kurumun kararı ile, yeni bir üç aylık süre için uzatılabilecektir. Bu sürenin 6 aydan daha fazla uzatılabilmesi İdarî Anlaşmada tarif edilecek fevkalâde vahim bir mahiyet arz eden hastalık hallerine inhisar ettirilmiş ve sigortalının kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlanmıştır.

Madde : 12

Bu madde, Türkiye'de çalışan Fransız işçileriyle Fransa'da çalışan Türk işçilerinin yıllık ücretli izin münasebetiyle kendi memleketlerinde buldukları sırada hastalık ve analık yardımlarından

yararlanma haklarını düzenlemektedir. İşçi, izin müddeti sonunda, sağlık nedenleriyle, çalıştığı ülkeye dönemediği takdirde, bu hal hekim raporu ile tevsik edilmek ve işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun muvafakati alınmak şartıyla, yardımlardan yararlanma hakkı 3 ay uzatılabilecektir. Bu üç aylık sürenin dışında yardımlara devam edilmesi, İdarî Anlaşma'da tarif edilecek vahim bir mahiyet arz eden hastalık hallerine münhasır olacaktır.

Madde : 13

Bu madde, yukarıdaki maddelerde öngörülen hallerde yapılacak sağlık yardımlarının şümul ve ifa şekilleri bakımından, işçinin yeni ikamet ettiği veya geçici olarak bulunduğu memlekette cari olan mevzuata göre ve bu memleketin kurumu tarafından, para yardımlarının ise doğrudan doğruya ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından ifa edileceğini belirtmektedir.

Madde : 14

Bu maddeye göre, 11 ve 12 nci maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu kuruma karşılanacaktır. Madde, ayrıca, bu masrafların nasıl ödeneceğinin idarî anlaşma ile tespit edilmesini öngörmektedir.

Madde : 15

Madde, bir Türk veya Fransız işçisinin diğer memlekette çalıştığı sırada, işçinin kendi memleketinde ikamet eden aile fertlerinin, hastalık ve analık sağlık yardımlarından yararlanma haklarını tespit etmektedir. Maddeye göre, aile fertlerinin kimler olduğu, yardımların kapsamı, süresi, ifa şekilleri ailenin ikamet ettiği memleketin mevzuatına göre tayin edilecek ve yardımlar ailenin ikamet ettiği memleketin kurumu tarafından sağlanacaktır. -

Yine bu madde uyarınca; yardımların masrafı işçinin kayıtlı olduğu memleketin kurumuna karşılanacaktır. Bu maksatla, yetkili kurum tarafından ailenin ikamet ettiği memleketin kurumuna yapılacak ödeme, idarî anlaşmada tespit edilecek şekilde hesaplanan götürü bir tutarın dörtte üçü olarak öngörülmüştür.

Madde : 16

Maddede, belli bir işin icrası maksadıyla işverenleri tarafından diğer Âkit Taraf ülkesine gönderilen işçilerle onlara refakat eden aile fertlerinin, çalıştıkları memlekette kaldıkları sürece hastalık ve analık yardımlarından yararlanma hakkına sahib oldukları belirtilmekte ve bu hakkın nasıl kullanılacağı bildirilmektedir.

Madde : 17

Madde, sigortadan aylık almakta olan kimselerin sağlık yardımları haklarını düzenlemektedir.

Maddenin 1 nci fıkrasına göre; iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanmış olan bir kimse, ülkesinde ikamet etmekte olduğu memleketin mevzuatına göre sağlık yardımlarına müstahak bulunduğu takdirde bu yardımlar, sanki aylık yalnız ikamet edilen memleket tarafından bağlanmış gibi ve masrafları da bu memleketin kurumuna ait olmak üzere, ifa edilecektir. Sağlık yardımlarına hak kazanmış bulunan aile fertleri için de aylık sahibi için yapılan işlem uygulanacaktır.

2 nci fıkraya göre ise, Âkit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık bağlanmış olan bir kimse ve aile fertleri, diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ettikleri takdirde de, ikamet mahal-

lindeki kurumun sağladığı sağlık yardımlarından yararlanacaklardır. Aneak yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödeyen memleketin mevzuatına göre tespit edilecek, yapılan yardımların masrafının dörtte üçü aylığı ödeyen ülkenin sosyal güvenlik kurumunca, aylık sahibinin ikamet ettiği ülkenin kurumuna idarî anlaşmada tespit edilecek usullerle ve götürü olarak ödenecektir.

Madde : 18

Bu madde ile, protezlerin, büyük cihazların ve idarî anlaşmaya eklenecek bir listede gösterilecek diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller haric olmak üzere, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesi şartına bağlanmıştır. Aneak, masrafların götürü esas üzerinden ödeneceği hallerde bu müsaade şartı aranmayacaktır.

2 nei kısım malûllük sigortası

Madde : 19

Bu maddenin :

1 nei fıkrasına göre, her iki memlekette geçmiş sigortalılık süreleri bulunan işçiler için, malûllük sigortası para veya sağlık yardımlarının doğması, idamesi veya ihyası bakımından, gerekirse, bu sürelerin birleştirilmesi öngörülmüştür.

2 nei fıkrasına göre, hastalık veya kaza sebebiyle, malûllükle neticelenen işgöremezlik halinin vukubulduğu tarihte ilgili hangi memleket mevzuatına tabi bulunuyorsa malûllük aylığı o mevzuata göre bağlanacak ve aylığı bu mevzuatı uygulamakla görevli kurum tarafından ödenecektir.

Madde : 20

Bu madde ile; malûllük aylığının durdurulmasından sonra, sigortalının aylığa yeniden hak kazanması halinde ilk defa bağlanan aylığı ödeyen kurumun ödemelere tekrar başlaması, aylığın kesilmesinden sonra sigortalının durumunun yeniden bir malûllük aylığı bağlanmasını gerektirmesi halinde yeni aylığın 19 neu maddedeki esaslara göre bağlanması öngörülmektedir.

Madde : 21

Madde, malûllük aylığının, icabında, yaşlılık aylığına çevrilmesine mütedairdir. Âkit Memleketlerden birinin mevzuatına göre yaşlılık aylığı için gerekli şartlar, özellikle yaş şartı yerine getirildiğinde, bu şartın tahakkuk ettiği tarihten itibaren malûllük aylığı, yaşlılık aylığına çevri-leecektir. Aneak her iki memleketçe bağlanabilecek yaşlılık aylıklarının toplamı malûllük aylığı tutarından daha az olduğu takdirde, malûllük aylığını ödemiş olan kurumun aradaki farka eşit bir ek ödeme yapması hükme bağlanmıştır.

3 nei Kısım - Yaşlılık Sigortası ve Ölüm (aylıkları) Sigortası

Madde : 22

Bu madde, her iki memleketin yaşlılık veya ölüm sigortası hakkındaki bir veya birden ziyade mevzuatına tabi olmuş bulunan sigortalılar için yardım hakkı doğduğu zaman, Âkit Ülkelerden her birinin mevzuatının ayrı ayrı veya birlikte uygulanmasını tercih etme hakkını tanımaktadır. İşçi, millî mevzuatların ayrı ayrı uygulanmasını tercih ettiği takdirde, bu mevzuatlardan her birine göre talebedebileceği yardım, diğer memlekette geçen sigortalılık veya muadil süreler nazara alınmadan, sanki ilgili yalnız bu memleketin mevzuatına tabi olmuş gibi tayin edilecektir.

Madde : 23

Bu madde ve bundan sonraki maddeler sigortalının her iki memleket mevzuatının birlikte uygulanmasını tercih etmesi halinde yapılacak işlemleri tespit etmektedir.

Maddenin 1 nci fıkrası, her iki Akit Memleket mevzuatına tabi olarak geçmiş olan sigortalılık süreleri ile muadil sürelerin aynı zamana rastlamamak şartıyla, yardım hakkının doğması, idamesi veya yeniden kazanılması bakımlarından birleştirilmesini öngörmektedir.

Maddenin 2 nci fıkrası, sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin çalışması halinde yapılacak işlemleri belirtmektedir.

3 ncu fıkrada, Akit Memleketlerden birinin mevzuatı bâzı haklardan yararlanılmasını, sigortalılık sürelerinin özel bir sigorta rejimine veya özel hükümlere tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlanmışsa, bu haklardan yararlanmak için diğer memlekette, yalnız buna tekabül eden özel rejim veya hükümlere tabi olarak geçen sürelerin nazara alınması öngörülmüştür. Bu hükme göre, meselâ, madenlerde yeraltı işlerinde çalışanlar için 506 sayılı Kanunda öngörülen özel hükümlerin uygulanmasında, Fransa'da yalnız buna mütenazır işlerde çalışılan günler nazara alınabilecektir.

Madde : 24

Bu maddeye göre, her memleketin yetkili kurumu 23 ncu maddeye göre birleştirilecek süreleri hesaba katmak suretiyle, kendi mevzuatına göre, ilgilinin yaşlılık yardımlarına hak kazanmak için gerekli şartları yerine getirmiş olup olmadığını tespit edecektir.

Yardım hakkının doğması halinde aylık şöyle hesaplanacaktır.

Her memleketin yetkili kurumu önce, 23 ncu maddeye göre birleştirilen sürelerin tamamı kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş olsaydı ilgilinin hak kazanabileceği aylık tutarını nazarı olarak tayin edecektir.

Müteakiben, her memleketin yetkili kurumu tarafından ilgiliye fiilen ödenecek olan aylık, yukarıdaki fıkrada öngörülen nazarı aylık tutarı üzerinden ve kurumun kendi mevzuatına tabi olarak geçen süreler toplamının, her iki memlekette geçen süreler toplamına oranına göre tayin edilecektir.

Madde : 25

Madde, iki memlekettten birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerinin bir yıldan az olması halinde bu memleketin mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmasını,

Ancak, bu sürelerin 23 ncu maddeye göre birleştirilmek suretiyle, diğer memleketin mevzuatına göre yardım hakkının doğup doğmadığının tayininde nazara alınmasını,

Hükme bağlamaktadır.

Madde : 26

Bu madde; ilgilinin yaşlılık aylığına hak kazanmak için, her iki memleket mevzuatında öngörülen şartları aynı zamanda yerine getirememesi, fakat bunlardan yalnız birinin gerektirdiği şartları yerine getirmesi halini kapsamaktadır. Bu halde, iki memlekette geçmiş sürelerin birleştirilmesi suretiyle yaşlılık aylığı bağlanması, diğer memleket mevzuatına göre gerekli şartlar da yerine getirilinceye kadar tehir edilmesi öngörülmüştür. Bu tarihe kadar, ilgili, sadece şartlarını haiz bulunduğu memleket mevzuatına tabi olarak geçmiş süreler nazara alınmak suretiyle ve bu mevzuatta öngörülen yardımlardan yararlanabilecektir.

Bağlanmış bulunan aylık, diğer memleket mevzuatının gerektirdiği şartlar da yerine getirildiği zaman, 23 ve 24 ncu maddeler hükümlerine göre yeniden tespit edilecek, ancak, daha önce prim iadesi yapılmışsa böyle bir revizyona gidilemeyecektir.

Madde : 27

Bu madde, Sözleşmenin yaşlılık sigortası hakkındaki hükümlerinin, dul ve yetimlerle ilgili haklara da kıyas yolu ile uygulanacağını belirtmektedir.

4. Kısım - Malûllük, yaşlılık ve ölüm (Aylıkları) Sigortalarına ait müsterek hükümler

Madde : 28

Bu madde, Âkit Taraflardan birinin mevzuatının, bâzı menfaatlerin sağlanmasını veya bâzı formalitelerin ikmalini o memlekette ikamet şartına bağladığı takdirde, bir Âkit Taraf vatandaşının diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde de bu menfaatlerden yararlanmasını mümkün kılmak maksadıyla kaleme alınmıştır.

Madde : 29

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatına göre, yardımlar, sigortalılık süresinin tamamındaki veya bir kısmındaki ortalama ücret esasından hesaplandığı takdirde, bu madde, bir memleket mevzuatına göre ödenecek yardımlar hesabında sadece o memleketin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri içinde elde edilen ücretlerin nazara alınmasını âmir bulunmaktadır.

Madde : 30

Madde, ilki memleket mevzuatında birbirinden farklı olarak tarif edilmiş olan sigortalılık süreleri arasında yaklaşım sağlanmak maksadıyla kaleme alınmıştır.

1 nci fıkraya göre, ilk defa sigortalı işe Fransa'da başlamış olan bir işçi için, 506 sayılı Kanuna göre sigortalılık süresinin başlangıcı o tarihe götürülmektedir.

2 nci fıkraya göre, sürelerin birleştirilmesinde ve süreler arasındaki oranın hesaplanmasında nazara alınacak «sigortalılık süreleri» tabirinden, Türk mevzuatındaki anlamıyla prim ödeme sürelerinin anlaşılacağı belirtilmektedir.

3 cü fıkrada ise Fransız mevzuatına göre 1 aylık sigortalılık süresi Türk mevzuatına göre 30 prim ödeme gününe muadil olarak kabul edilmiştir.

5. Kısım - Aile yardımları

Madde : 31

Bu madde ile; Fransa'da ücret karşılığı veya benzeri bir işte çalışan Türk işçilerine, aile yardımları hakkındaki Fransız mevzuatında deriş edilen şartların yerine getirilmiş olması kaydıyla, Türkiye'de ikamet eden çocukları için de aile yardımlarından yararlanma hakkı tanınmaktadır. Ancak yardımlardan yararlanacak çocuk sayısı 4 olarak sınırlandırılmıştır.

Madde : 32

Bu madde, aile yardımlarından yararlanacak çocuk kategorilerinin, yaş sınırlarının, yardım tutarları ile ödeme şekil ve sürelerinin İdarî Anlaşma ile tespit edilmesini öngörmektedir.

Madde : 33

Madde, işverenleri tarafından, diğer Âkit Taraf ülkesine belli bir işin icrası geçici olarak gönderilen işçilere, beraberlerinde yaşayan çocuklar için ödenecek aile yardımlarının İdarî Anlaşma ile düzenlenmesini öngörmektedir.

Ayrıca, bu yardımlar, doğrudan doğruya, ilgilinin kendi memleketindeki yetkili aile yardımları kurumu tarafından sağlanacaktır.

6. Kısım - İşkazaları ve meslek hastalıkları Sigortası

Madde : 34

Bu maddenin 1 neı fıkrası, Âkit Taraflardan birinin işkazaları ile meslek hastalıkları mevzuatında yardımlardan yararlanmayı vatandaşlık ve ikamet şartlarıyla sınırlayan hükümlerin diğeri Âkit Taraf vatandaşları için uygulanmayacağına dairdir.

2 neı fıkrada, Âkit Tarafların uyguladıkları mevzuata göre işkazası sonucu bağlanan gelirlere yapılan zamların veya ek olarak sağlanan tamamlayıcı yardımların, ilgililerin ikametgâhlarını bir memlekette diğeri nakletmeleri halinde de aynen devam edeceği belirtilmektedir.

Madde : 35

Bu madde, Âkit Taraflardan birinin vatandaşının diğeri Âkit Taraf ülkesinde bulunduğu sırada bir işkazasına uğraması veya bir meslek hastalığına tutulması ve geçici iş göremezlik devresinde sağlanan yardımlardan yararlanmaya başladıktan sonra, kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesini alarak, ikametgâhını diğeri memlekete nakledebileceğini ve bu halde söz konusu yardımlardan yararlanma hakkının devam edeceğini ifade etmektedir.

Müsaade, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun tespit edeceği süre için geçerli olacaktır.

Bununla beraber, bu süre, kazazedenin sağlık durumuna göre hekim mütalâasına istinaden ve kayıtlı bulunan kurumun kararı ile uzatılabilecektir.

Madde : 36

Maddeye göre, bir işkazası veya meslek hastalığı geçirmiş olan işçinin ikametgâhını değiştirdikten sonra kaza veya hastalığın nüksetmesi halinde sağlık yardımları hakkı mahfuz kalmaktadır. Ancak, bunun için, yardım masraflarını üzerine alacak olan kurumun muvafakatının alınması gerekmektedir.

Madde : 37

Madde, 35 ve 36 neı maddelerde öngörülen yardımların kapsamı, ifa şekli ve hangi kurum tarafından ifa edileceğini tespit etmektedir. Maddede, sağlık yardımlarının sigortalının bulunduğu memleket kurumlarınca ve bu Kurumun uyguladığı mevzuata göre, para yardımlarının ise doğrudan doğruya işçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından ifa edilmesi öngörülmüştür.

Madde : 38

Madde, yukarıdaki maddelerde öngörülen hallerde yapılacak sağlık yardımları masraflarının, yetkili kurum tarafından karşılanacağını hükme bağlamakta ve bunun İdarî Anlaşma ile düzenlenmesini emretmektedir.

Madde : 39

Madde, hastalık sigortasında olduğu gibi, protez ve büyük cihazlarla önemli masrafı gerektirecek yardımların ifasını yetkili kurumun müsaadesine bağlamaktadır. Bu yardımlar İdarî Anlaşmaya eklenecek bir cetvelde tadadedilecektir.

Madde : 40

Madde, işkazası veya meslek hastalığı sonucu iş göremezlik derecesi tayin edilirken, diğeri memleket mevzuatına tabi olarak daha önce geçmiş kaza veya meslek hastalıkları varsa onların da mevzuatı uygulanacak memlekette geçmiş gibi nazara alınmasını âmidir.

Madde : 41

Maddenin 1 nci fıkrası, işçinin her iki memlekette de aynı meslek hastalığına sebeb olabilecek işlerde çalışmış olması halini öngörmekte ve bu halde yapılacak yardımların, söz konusu işlerde son defa çalışmış olan memleket mevzuatına göre ifa edileceğini âmir bulunmaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında ise, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde meslek hastalığına sebeb olabilecek işlerde çalışan bir işçinin diğer ülkede bulunduğu sırada hastalığın müşahade olunması halinde dahi yardım hakkının mahfuz olduğu belirtilmektedir.

Madde : 42

Madde, bir memleket mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarına hak kazanmış bir sigortalının diğer memlekette bulunduğu sırada bu hastalığın ağırlaşması halinde yapılacak yardımları düzenlemektedir.

Maddeye göre,

İşçi, yeni ikametgâhın bulunduğu ülkede bu hastalığa sebeb olabilecek işlerde hiç çalışmamış ise, ilk defa yardımı yapmış olan kurum, ağırlaşmayı da nazara alarak gerekli yardımları yapacak,

İşçi, yeni ikametgâhının bulunduğu memlekette böyle bir işte çalışmış ise, hastalığın ağırlaşmasına tekabül eden yardım farkını, bu memleketin kurumu ödeyecektir.

7. Kısım - Ölüm ödenekleri

Madde : 43

Madde, Âkit Taraflardan birinin vatandaşının diğer Âkit Taraf ülkesinde iken ölmesi halinde, ölüm yardımlarından hak sahiplerinin hangi şartlarla yararlanacaklarını belirtmektedir.

Madde : 44

Bu madde, yukarıdaki maddede öngörülen ölüm yardımlarına hak kazanılması için, gerekirse, iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesini öngörmektedir.

III. BÖLÜM - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde : 45

Madde, ile, iki memleketin yetkili idarî makamlarına bir genel idarî anlaşma akdi görevi verilmekte ve bu Anlaşmanın hangi hususları düzenleyeceği belirtilmektedir.

Maddede, ayrıca, Sözleşmenin uygulanmasında kullanılacak formüllerin müştereken hazırlanması öngörülmüştür.

Madde : 46

Madde, Sözleşmede geçen «Yetkili İdarî Makam» tabirinin tarifini vermektedir.

Madde : 47

Maddede, iki memleketin «Yetkili İdarî Makamları»nın Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin olarak yapacakları işler sayılmaktadır.

Madde : 48

Madde Sözleşmenin tasdik edileceğini, tasdik belgelerinin teati formalitesini ve bunu takiben hangi tarihte yürürlüğe gireceğini belirtmektedir.

Madde : 49

Madde, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, sosyal güvenlik uygulamalarında tanınan pul, harç ve sair resim muafliklarını, Sözleşmenin uygulanmasında diğer Âkit Tarafın sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgelere de teşmil etmektedir.

Maddenin 2 nci fıkrasında ise, Sözleşmenin uygulanmasında tanzim olunacak belgeler konsolosluk vizesinden muaf tutulmuştur.

Madde : 50

Bu maddede, Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu tarafın herhangi bir merci veya makamına yapılacak müracatların aynı süre ve mehiller içinde, diğer Âkit Tarafın buna tekabül eden merci veya makamına tevdi edilebileceği öngörülmüştür.

Madde : 51

Madde, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına tabi sigortalının diğer Âkit Traf ülkesinde bulunduğu sırada, malûllük derecesinin tayini ile ilgili bilgilerin nasıl temin olunacağı, tıbbî kontrollerin nasıl yapılacağı hususlarının düzenlenmesini İdarî Anlaşmaya bırakmaktadır.

Madde : 52

Madde, Âkit Tarafların mevzuatına göre, ikamet şartına bağlı olan sosyal güvenlik yardımlarının, ilgililerin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde değişikliğe uğramadan ödenmesini sağlamak üzere kaleme alınmıştır.

Madde : 53

Bu madde, Sözleşmenin uygulanmasında yazışma dili olarak Türkçe ve Fransızcanın aynı şekilde kullanılabilmesini belirtmektedir.

Madde : 54

Madde, Sözleşmenin uygulanmasında bir memleket kurumlarına yapılacak ödemelerin o memleketin parasıyla yapılabilmesini ifade etmektedir.

Madde : 55

Madde, Tarafların mevzuatında kambiyo işlemleriyle ilgili tahditlerin Sözleşme gereğince yapılacak her türlü transferler için uygulanmamasını öngörmektedir.

Ayrıca, Sözleşme gereğince yapılacak yardım transferlerinin bir merkezden yürütülebilmesi ve bu maksatla irtibat kurumlarının görevlendirilmesi öngörülmüştür.

Madde : 56

Bu madde, Tarafların sosyal güvenlik mevzuatının işleyişi sebebiyle yapılan temsilci seçimlerine yabancıların katılması veya katılmaması hakkındaki hükümlerin aynen uygulanacağına dairdir.

Madde : 57

Madde, Âkit Taraflardan birinin yetkili kurumlarına yapılan yardımların diğer memlekette bulunan bir şahsa ödenmesi için o memleketin mevzuatında öngörülen formalitelerin, Sözleşmeye göre yardımlara hak kazanmış kimseler hakkında da, o memleketin vatandaşlarıyla aynı şartlarla uygulanmasını öngörmektedir.

Madde : 58

Bu maddenin;

1 neî fıkrası, Sözleşmenin uygulanmasından doğan bütün zorlukların 46 ncı maddede tarifi yapılan idarî makamlarca müştereken halledileceğine,

2 neî fıkrası, bu yolla halli mümkün olamayan ihtilâfların her iki Hükümetin, mutabık kalacağı hakem kararı usulü ile çözümleneceğine,

Dairdir.

IV. BÖLÜM - GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde : 59

Maddenin :

1 neî fıkrasına göre, Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce bağlanmamış veya iki memleket mevzuatının ayrı ayrı uygulanması suretiyle işlem görmüş veya hak sahiplerinin milliyeti veya ikamet yerleri sebebiyle indirime tabi tutulmuş veya ödenmesi durdurulmuş olan gelir veya ayhkların Sözleşme hükümlerine göre, yeniden gözlen geçirilmesi öngörülmektedir.

2 neî fıkrasına göre; 1 neî fıkrada öngörülen revizyon ilgililerin taleplerine bağlı kılınmıştır. Talep, Âkit memleketlerden her birinin yetkili kurumu nezdinde yapılacak ve yapıldığı ayı takibeden ayın birinci gününden itibaren hüküm ifade edecektir.

3 neî fıkrasına göre, talep, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapıldığı takdirde, yürürlük tarihini takibeden ayın birinci gününden başlamak üzere, geriye doğru da hüküm ifade edecektir.

Madde : 60

Madde Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için gerekli formaliteleri ve yürürlük tarihini belirtmektedir.

Madde : 61

Madde, Sözleşmenin yürürlükte kalacağı süreyi, fesih formalitelerini ve Sözleşmenin feshi halinde müktesep hakların ne suretle korunacağını düzenlemektedir.

Hükümleri yukarıda açıklanan Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı üç maddeden müteşekkildir.

Madde 1. — Sözleşmenin ve eki protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dairdir.

Madde 2. — Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini belirtmektedir.

Madde 3. — Kanun hükümlerinin Bakanlar Kurulunca yürütüleceğine dairdir.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/681
Karar No. : 3

5 . 2 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme ile bu Sözleşmeye Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, gerekçede de belirtilmiş olduğu veçhile, Fransa' da çalışan işçilerimizin de sosyal güvenliklerinin teminat altına alınması maksadına mâtuf olarak yapılmış olan Sözleşme, Komisyonumuzca da müspet mütalâa olunarak, Sözleşmenin tasdiki hakkındaki tasarı aynen kabul edilmiş ve mevzuun lüzum ve ehemmiyeti nazarı itibara almarak, tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temenniye şayan görülmüştür.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
Ankara
O. Alp

Sözcü
İzmir
Ş. Osma

Kâtip
İstanbul
N. İ. Tokgöz

Afyon Karahisar
R. Çerçel

Ankara
O. Birgit

Aydın
İ. Sezgin

İstanbul
S. Orkunt

İstanbul
M. Yardımcı

Konya
T. Y. Öztuna

Sivas
E. Kangal
İmzada bulunamadı.

Urfa
N. Aksoy
İmzada bulunamadı.

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. : 1/681
Karar No. : 236

26 . 3 . 1973

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu Sözleşmeye Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» Dışişleri ve Maliye bakanlıkları temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumunda incelendi ve görüşüldü :

Fransa'da çalışan Türk işçilerinin sosyal güvenliklerini teminat altına almak ve iki ülke arasında sosyal güvenlik alanında koordinasyonu sağlamak amacıyla 20 Ocak 1972 tarihinde Paris'te bir sosyal güvenlik Sözleşmesi imzalanmıştır.

Sözleşmede anagaye olarak Âkit Tarafların vatandaşları, çalıştıkları ülke vatandaşlarıyla eşit muameleye tabi tutulacak her iki ülkede geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler nazara alınacak ve bir memleketin mevzuatına göre kazanılmış haklar, ilgililerin diğer memlekette ikamet etmesi halinde mahfuz kalacaktır.

Gerek işçilerin ve gerekse aile fertlerinin sosyal güvenlik yönünden önemli bir ihtiyacını karşılayacak olan Sözleşme, özellikle yabancı ülkelere işçi gönderen bir ülke olmamız yönünden lehimize bir hüviyete sahiptir.

Tasarı bu gerekçe ile Komisyonumuzca uygun mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının adı geçen Sözleşmenin onaylanmasını düzenleyen 1 nci maddesi yürürlük ve yürütme ile ilgili 2 nci ve 3 ncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Bu kanun tasarısının gecikmesi halinde doğması muhtemel mahzurları önlemek için tasarının, öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkanvekili Niğde N. Çerezci	Sözcü Ankara M. K. Yılmaz	Kâtip Çorum A. Topçubaşı
Adana S. Kılıç	Aydın N. Mentese	Bursa N. Atlı
Bursa A. Türkel	Edirne İ. Ertem	Erzurum R. Cinisli İmzada bulunamadı.
Eskişehir İ. Anç	Eskişehir S. Öztürk İmzada bulunamadı.	Hatay H. Özkan İmzada bulunamadı.
Isparta A. İ. Balım	Izmir K. Önder	Manisa M. Ok
Sakarya H. Uysal İmzada bulunamadı.	Trabzon A. Şener	Yozgat C. Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme ile bu sözleşmeye ek protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 20 Ocak 1972 tarihinde Paris'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında sosyal güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu sözleşmeye ek protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27 . 6 . 1972

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı V. <i>M. Öztekin</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı V. <i>Z. Baykara</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı V. <i>K. Demir</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

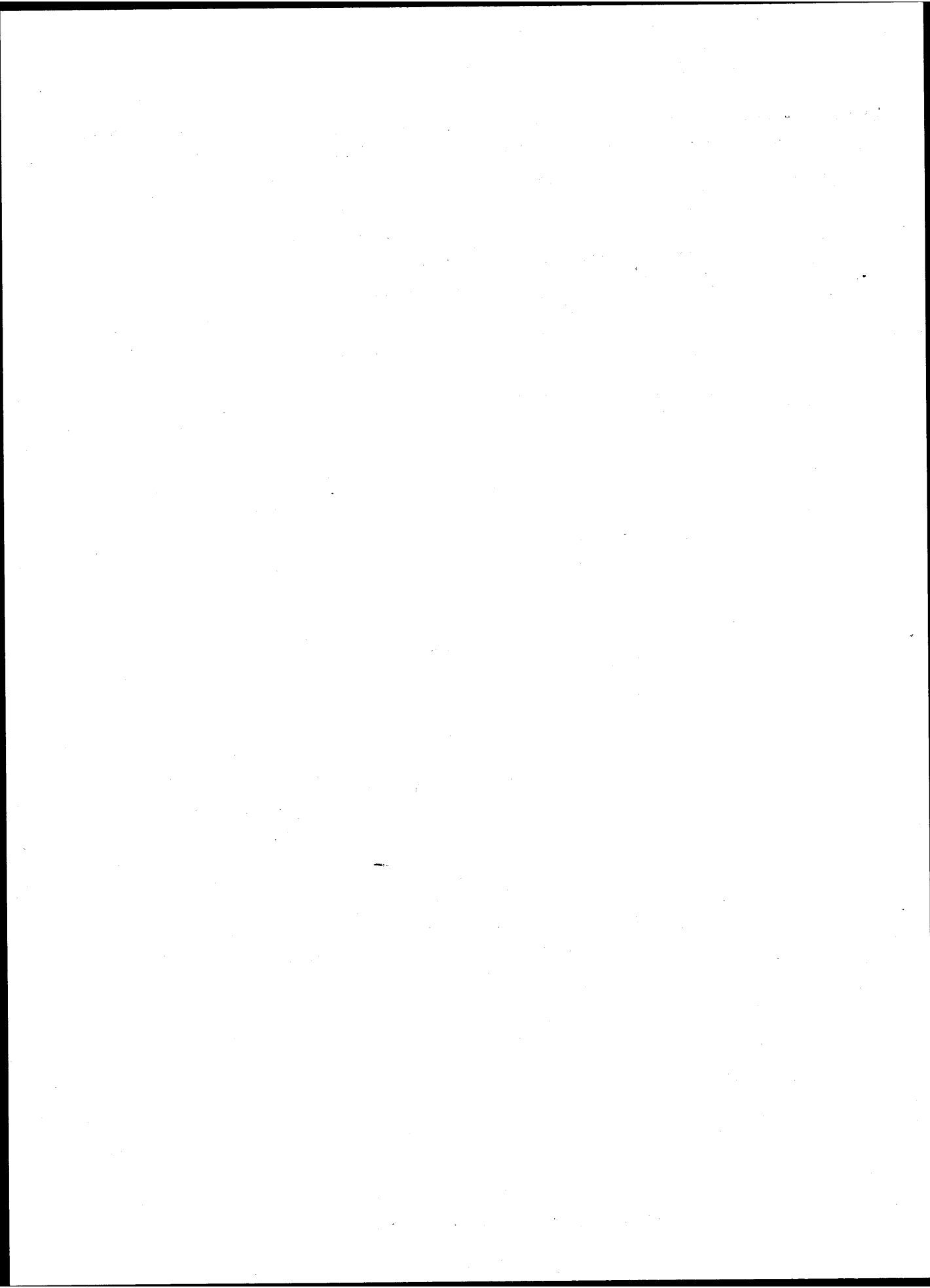
BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme ile bu sözleşmeye ek protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

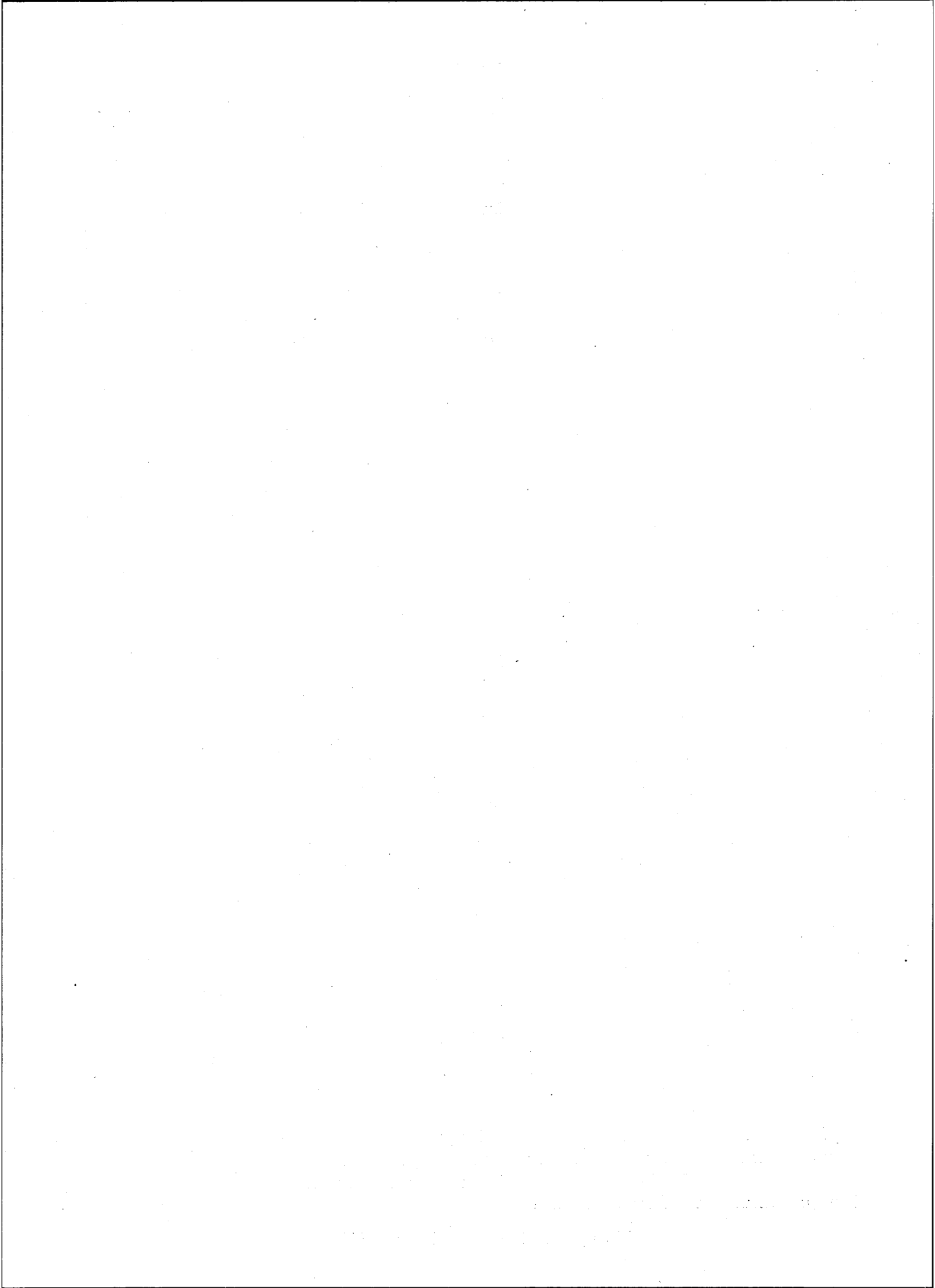
MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FRANSA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL
GÜVENLİK KONUSUNDA GENEL SÖZLEŞME**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FRANSA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL
GÜVENLİK KONUSUNDA GENEL SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti

Sosyal alanda işbirliği yapmaya karar vererek, Her iki Devletin Sosyal Güvenlik mevzuatı karşısında bu Devletler vatandaşlarının eşit muamele görmesi prensibini teyit ederek,

İki memleket arasında daha önce imzalanmış işgücü sözleşmesini tamamlamayı temenni ederek,

İki memleket arasında sosyal güvenlik ilişkilerini tanzim etmeyi arzu ederek,

Aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır :

I. BÖLÜM — GENEL HÜKÜMLER

Madde : 1

1. Fıkra :

Türkiye'de daimî veya mevsimlik bir faaliyet icra eden Fransız vatandaşı işçiler ve benzerleri, aşağıdaki 4 ncü maddede sayılan ve Türkiye'de uygulanan sosyal güvenlik mevzuatına Türk vatandaşları ile aynı şartlarla tabidirler ve kendileri ile Türkiye'de ikâmet eden haksahipleri bu mevzuatla sağlanan haklardan Türk vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Fıkra :

Fransa'da daimî veya mevsimlik bir faaliyet icra eden Türk vatandaşı işçiler ve benzerleri, aşağıdaki 4 ncü maddede sayılan ve Fransa'da uygulanan sosyal güvenlik mevzuatına Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla tabidirler ve kendileri ile Fransa'da ikâmet eden haksahipleri bu mevzuatla sağlanan haklardan Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

Madde : 2

1. Fıkra :

Türkiye'de ikâmet eden Fransız vatandaşları, gerekirse, Fransız mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler de hesaba katılmak suretiyle, Türk mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya, Türk vatandaşları ile aynı şartlarla tabi olabilirler ve bu sigortadan Türk vatandaşlarıyla aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Fıkra :

Fransa'da ikâmet eden Türk vatandaşları, gerekirse, Türk mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ve muadil süreler de hesaba katılmak suretiyle, Fransız mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya, Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla tabi olabilirler ve bu sigortadan Fransız vatandaşlarıyla aynı şartlarla yararlanırlar.

3. Fıkra :

1 ncü madde hükümleri, Türk sosyal güvenlik rejimine tabi Fransız işçilerinin ve Fransız sosyal güvenlik rejimine tabi Türk işçilerinin, vatandaşı oldukları memleket mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya prim ödemelerine veya prim ödemeğe devam etmelerine engel değildir.

Madde : 3

Bu sözleşme hükümlerinin uygulanacağı ülkeler şunlardır :

Fransa bakımından : Fransa Anavatanı ve Deniz - Aşırı ülkeler,
Guadeloupe, Guyane, Martinique ve La Réunion

Türkiye bakımından : Türkiye toprakları

Millet Meclisi

(S. Sayısı : 868)

Madde : 4

1. Fıkra :

Bu sözleşmenin kapsamına giren mevzuat aşağıda gösterilmiştir :

1 — Fransa'da

a) Sosyal Güvenlik Teşkilâtını düzenleyen mevzuat;

b) Fransa toprakları dışında işçi olarak veya kendi hesabına çalışan Fransız vatandaşlarına isteğe bağlı sigortaya girme yetkisini tanıyan hükümler hariç olmak üzere,

— Tarım dışı mesleklerde çalışan işçiler,

— Tarım işçileri ve benzerleri,

hakkında uygulanan sosyal sigortalar mevzuatı;

c) İşkazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve tanzimi hakkındaki mevzuat;

d) Anahk tahsisatı hariç olmak üzere, aile yardımları hakkındaki mevzuat;

e) Bu sözleşmenin 45 nci maddesinde öngörülen, İdarî Anlaşmada tadat edilen ve bu Anlaşmada tespit edilen şartlarla, sosyal güvenlik özel rejimleri hakkındaki mevzuat;

f) Yukarıda sözü geçen Anlaşmada tasrih edilebilecek şartlarla, gemi adamları rejimi hakkındaki mevzuat.

2 — Türkiye'de

İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar mevzuatı;

— Hastalık ve Anahk Sigortaları,

— Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları,

— İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası,

2. Fıkra :

Bu sözleşme, işbu maddenin 1 nci fıkrasında sayılan mevzuatı değiştiren veya tamamlayan bütün mevzuata da uygulanır.

Bununla beraber, Sözleşme,

a) Yeni bir sosyal güvenlik koluna mütedair mevzuata, bu maksatla bir anlaşma yapıldığı takdirde uygulanır.

b) Mevcut rejimleri yeni nüfus zümrelerine teşmil eden mevzuata, bu mevzuatın yayımlanmasından itibaren 3 ay içinde ilgili Hükümet tarafından diğer Hükümete bu hususta tebliğ edilmiş bir itiraz bulunmadığı takdirde uygulanır.

Madde : 5

Aşağıdaki kimseler bu Sözleşmenin uygulama alanına girmez.

1 — Ücret karşılığı bir iş yapan işçilerle benzerleri dışındaki çalışan kimseler,

2 — Sivil ve askerî memurlar ve benzerleri,

3 — Elçilik veya Konsolosluk meslek memurları ile Kançılara memurları,

4 — Bir teknik yardım anlaşmasına dayanarak, bir Devlet tarafından diğer Devlet emrine verilen memurlar; bunlar iki memleket arasında münakit işbirliği anlaşmalarında sosyal güvenlikle ilgili olarak öngörülmüş veya öngörülecek hükümlere tabidirler.

Madde : 6

Aşağıdaki hususlar bu Sözleşmenin 1 nci maddesi hükümlerine istisna teşkil eder :

1. — a) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla, izin süreleri de dâhil olmak üzere üç seneyi aşmamak üzere diğer ülkeye gönderilen işçiler, doğrudan doğruya,

b) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla geçici olarak diğer ülkeye gönderilen ve çalışma süresi, önceden tahmin edilmiş olsun veya olmasın üç seneyi aşan işçiler, iki memleketin yetkili idarî makamları veya bunların vekilleri arasında önceden ve müştereken mutabık kalmak şartıyla,

çalıştıkları memleketin değil, kendi memleketlerinin sosyal güvenlik rejimine tabidirler.

2. — 5 nci maddenin 2 nci fıkrasında sözü edilen kimseler dışında, Âkit Devletlerden birinin idare hizmetlerinde çalışan ve diğer Devlet ülkesinde vazifelendirilen ücretli personel, kendilerini görevlendiren Devletin mevzuatına tabi olmaya devam ederler.

3. — Elçilik ve konsolosluklarda çalışanlardan 5 nci maddenin 3 ncü fıkrasında öngörülenlerin dışındaki ücretli personel ile bu temsileciliklerdeki memurların şahsî hizmetinde çalışan işçiler, elçilik veya konsolosluğun bulunduğu memleketin vatandaşı olmamak şartıyla, elçilik veya konsoloslukça temsil edilen Devletin mevzuatını tercih etme hakkına sahiptirler. Bu tercih hakkı, İdarî Anlaşmada tespit edilen şartlar ve süre içinde ve yalnız bir defa kullanılabilir.

4. — Âkit Taraflardan birinin ülkesindeki kamu veya özel nakliyat teşebbüslerinin işçisi olup, ister daimî, ister geçici, isterse gezici personel olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde çalıştırılan kimseler, teşebbüs merkezinin bulunduğu memleket mevzuatına tabidir.

Bununla beraber, teşebbüsün diğer Devlet ülkesinde bir şube veya daimî temsileciliği bulunduğu takdirde, bu şube veya daimî temsileciliğin çalıştırdığı işçilerin bu müesseselerin bulunduğu yerdeki mevzuata hangi şartlarla tabi olacakları İdarî Anlaşma ile tayin edilir.

Madde : 7

Âkit Devletlerin yetkili idarî makamları anlaşmak suretiyle ve, özellikle, bir veya diğer memleket işçilerinin menfaatleri için 1 nci maddedeki hükümlerden daha başka istisnalar öngörebilirler.

Buna karşılık, yukarıdaki maddede öngörülen istisnaların bâzı özel hallerde uygulanmaması hususunda da mutabık kalabilirler.

II. BÖLÜM - ÖZEL HÜKÜMLER

1 nci Kısım - Hastalık ve Analık Sigortası

Madde : 8

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri yeni ikamet ettikleri memleketin mevzuatında öngörülen hastalık sigortası yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerin :

- a) Bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
 - b) Bu memlekette söz konusu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,
- lâzımdır.

Madde : 9

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri, yeni ikamet ettikleri memleket mevzuatında öngörülen analık yardımlarından yararlanırlar. Şu kadar ki işçilerin :

- a) Bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
 - b) Bu memlekette bahse konu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,
- lâzımdır.

Madde : 10

Hastalık ve analık sigortası yardımlarından yararlanma hakkının doğması bakımından, ilgili yeni çalıştıkları memleket mevzuatında öngörülen süreyi doldurmamışlarsa, bu memlekette ge-

gen sigortalılık süreleri veya muadil süreleri tamamlamak üzere, diğer memlekette evvelce geçen sigortalılık süreleri ile muadil süreler de nazara alınır.

Bununla beraber, eğer daha önce çalışılan memleketteki sigortalılık süresinin sonu ile yeni memleketteki sigortalılık süresinin başlangıcı arasında bir aydan fazla zaman geçmişse söz konusu süreler toplanmaz.

Madde : 11

Türkiye'de çalışan bir Fransız işçisi veya Fransa'da çalışan bir Türk işçisi, birinci halde bir Türk kurumunca, ikinci halde ise bir Fransız kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken ikametgâhını diğer Âkit Devlet ülkesine naklettiği takdirde hareketinden önce, bağlı olduğu Türk Fransız kurumunun müsaadesini almak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade, yalnız, azamî üç ay için muteberdir.

Bununla beraber, bu süre, hekim muayenesi sonunda uygun mütalâa edildiği takdirde, sigortalının kayıtlı bulunduğu kurumun kararı ile, yeni bir üç aylık süre için uzatılabilir.

İdarî anlaşmada tarif edilen şekilde, fevkalâde vahim bir mahiyet arz eden hastalık halinde, kayıtlı bulunulan kurum, yukarıda öngörülen altı aylık sürenin ötesinde de yardımların devamına müsaade edebilir.

Madde : 12

Türkiye'de ikamet eden bir Fransız işçisi veya Fransa'da ikamet eden bir Türk işçisi, senelik ücretli izin münasebetiyle geçici olarak kendi memleketinde bulunduğu sırada, sağlık durumu tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatiyle, hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dâhil, yararlanır. Sağlık sebepleri ile, izin müddeti sonunda işçi çalıştığı ülkeye dönemediği takdirde, doktor raporu ve kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatiyle, bu yardımlardan yararlanma süresi üç aya kadar uzatılabilir.

Bu süre dışında yardımların devamı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun muvafakati ile yalnız idarî anlaşmada tarif edilen şekilde vahim bir mahiyet arz eden hastalık halinde mümkündür.

Madde : 13

11. ve 12. maddelerde öngörülen hallerde :

— Sağlık yardımları (tedavi), işçinin yeni ikâmet ettiği veya geçici olarak bulunduğu memleketin kurumu tarafından, bu yardımların şümul ve ifa şekilleri hakkında bu memlekette cari olan mevzuata göre sağlanır.

— Para yardımlarının (günlük ödenekler) ödenmesi ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurumca sağlanır.

Madde : 14

11. ve 12. maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumca karşılanır. Sağlık yardımları masraflarının işçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni ikametgâhın bulunduğu veya geçici olarak bulunulan memleketin kurumuna nisli ödeneceğini idarî anlaşma tespit eder.

Madde : 15

Bir Türk veya Fransız işçisi diğer memlekette çalıştığı sırada, işçinin Türkiye'de veya Fransa'da ikamet eden veya etmeye gelen aile fertleri, hastalık veya analık hallerinde sağlık yar-

dımlarından, ikamet ettikleri memleketin mevzuatına göre bu yardımlardan yararlanmaya hakları olmamak şartıyla, yararlanırlar.

Aile fertlerinin kimler olduğu ve yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekilleri ailenin ikâmet ettiği memleketin mevzuatına göre tayin edilir.

Yardımlar, ailenin ikamet ettiği memleketin kurumu tarafından sağlanır.

Yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu memleketin sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, ailenin ikamet ettiği memleketin sosyal güvenlik kurumuna, İdarî Anlaşmada tespit edilecek şekilde, götürü bir tutar üzerinden, yardım masraflarının dörtte üçünü öder.

Madde : 16

İşbu Sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen Fransız veya Türk işçileri ve onları refakat eden aile fertleri, çalıştıkları memlekette kaldıkları sürece hastalık ve analık sigortaları yardımlarından yararlanırlar.

Para yardımları, sigortalının kayıtlı bulunduğu Fransız veya Türk Kurumu tarafından doğrudan doğruya sağlanır.

Sağlık yardımları ise, ya ikâmet edilen memleket kurumu tarafından veya, doğrudan doğruya, kayıtlı bulunan kurum tarafından sağlanır.

Madde : 17

1. Fıkra :

İki memlekette geçmiş sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanmış olan bir kimse, ülkesinde ikâmet etmekte olduğu Âkit Taraf mevzuatına göre sağlık (tedavi) yardımlarına müstahak bulunduğu ve ailesi fertlerine bu hakkı kazandırdığı takdirde, mezkûr yardımlar, sanki aylık yalnız bu memleket mevzuatına göre bağlanmış gibi, gerek aylık, sahibine, gerekse aile fertlerine, bu memleket kurumu tarafından ve masrafları da bu kuruma aidolmak üzere, sağlanır.

2. Fıkra :

Âkit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık bağlanmış olan bir kimse diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde, gerek kendisine gerekse aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, sanki aylık ikamet edilen memleket mevzuatına göre bağlanmış gibi, ikamet mahallindeki kurum tarafından sağlanır.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödeyen tarafın mevzuatına göre tespit olunur. Yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli aylık almakta olan kimsenin ikamet ettiği memleket mevzuatına göre tayin edilir.

Bu yardımların masrafı aylığı ödeyen tarafın sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, aylık sahibinin ikamet ettiği memleketin kurumuna, yardım masraflarının dörtte üçünü, götürü bir tutar üzerinden ve İdarî Anlaşmada tespit edilecek usullerle öder.

Madde : 18

Protezlerin, büyük cihazların ve İdarî Anlaşmaya ekli listede gösterilen diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır. Bununla beraber, masrafların götürü esası üzerinden ödeneceği hallerde bu müsaade aranmaz.

2. Kısım - Malûllük Sigortası

Madde : 19

1. Fıkra :

Bir memleketten diğerine giden işçiler için malûllük sigortası para (aylık) veya sağlık (tedavi) yardımlarından yararlanma hakkının doğmasında, idamesinde veya ihyasında, işçilerin önce buldukları memleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler, yeni geldikleri memleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ve muadil sürelerle aynı zamana raslanmamak şartıyla, birleştirilir.

2. Fıkra :

Malûllük aylığı, hastalık veya kaza sebebiyle, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabi bulunduğu mevzuata göre bağlanır.

Malûllük aylığının ödenmesi bu mevzuatı uygulamaya yetkili kuruma aittir.

Madde : 20

1. Fıkra :

Malûllük aylığının durdurulmasından sonra, sigortalı aylığa yeniden hak kazanırsa, ilk defa bağlanan aylığı ödeyen kurum ödemelere tekrar başlar.

2. Fıkra :

Aylığın kesilmesinden sonra sigortalının durumu yeniden bir malûllük aylığı bağlanmasını gerektirirse, bu aylık 19 ncu maddede belirtilen esaslara göre bağlanır.

Madde : 21

Malûllük aylığı, icabında, iki memleketten birinin mevzuatına göre yaşlılık aylığı için gerekli şartlar, özellikle yaş şartı yerine getirildiği tarihten itibaren, yaşlılık aylığına çevrilir.

Her iki memleketin yaşlılık sigortası mevzuatına göre bir sigortalının hak kazandığı yardımların toplamı malûllük aylığı tutarından daha aşağı ise, malûllük aylığını ödemiş olan kurum, aradaki farka eşit bir ek ödeme yapar.

3. Kısmi Yaşlılık Sigortası ve ölüm (aylıkları) Sigortası :

Madde : 22

Fransız veya Türk işçisi, çalışma süresinde birbirini takibeden zamanlarda veya münavebe ile, Âkit Devletlerin her ikisinde bu memleketlerin yaşlılık veya ölüm sigortası (hak sahipleri aylıkları) hakkındaki bir veya birden fazla mevzuatına tabi olmuşsa, yardım hakkı doğduğu zaman Âkit Devletlerden her birinin mevzuatının ayrı ayrı veya birlikte uygulanmasını tercih etme hakkına sahiptir.

İşçi, millî mevzuatların ayrı ayrı uygulanmasını tercih ettiği takdirde, bu mevzuatlardan her birine göre talebedebileceği yardım diğer memlekette geçen sigortalılık süreleri veya muadil süreler nazara alınmadan, sanki ilgili yalnız bu memleketin mevzuatına tabi olmuş gibi, tayin edilir.

Aksine, ilgili, millî mevzuatların birlikte uygulanmasını tercih ederse, bu mevzuatlara göre talebedebileceği yardımlar işbu kısmın aşağıdaki maddelerinde belirtilen kaidelere göre tayin edilir.

Madde : 23

1. Fıkra :

Her iki Âkit Memleketin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan sigortalılık süreleri ve buna muadil olarak tanınmış süreler aynı zamana rastlamamak şartıyla, yardım hakkının doğması, idamesi veya yeniden azanılması bakımlarından, birleştirilir.

2. Fıkra :

Sigortalılık sürelerine muadil olarak tanınan süreler, her memlekette, bu memleket mevzuatınca böyle olarak tanınan sürelerdir.

Bir memleketin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanınan bir süre, diğer memlekette geçen sigortalılık süresi ile aynı zamana rasladığında, bu sonuncu memleket kurumu sadece sigortalılık süresini nazarı itibara alınır.

Bir süre, hem Fransız hem de Türk mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanındığı takdirde, bu süre, söz konusu süreden önce ilgilinin son defa mecburî sigortaya tabi olduğu memleketin kurumu tarafından nazara alınır.

3. Fıkra :

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatı bize menfaatlerden yararlanılmasını, sigortalılık sürelerinin özel bir sigorta rejimine veya özel hükümlere tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağladığı takdirde, bu menfaatlerden yararlanmak için, diğer memlekette, yalnız, buna tekabül eden özel rejim veya özel hükümlere tabi olarak geçen süreler nazara alınır.

Bununla beraber, Âkit Memleketlerden birinde söz konusu meslek için özel bir rejim veya özel hükümler yoksa, anılan meslekte geçen sigortalılık süreleri, genel rejim yardımlarından yararlanmak için nazara alınır.

Madde : 24

Her memleketin yetkili kurumu, yukardaki maddede bildirildiği şekilde birleştirilen süreleri hesaba katmak suretiyle, kendi mevzuatına göre, ilgilinin, bu mevzuatta öngörülen yaşlılık sigortası yardımlarına hak kazanmak için gerekli şartları yerine getirmiş olup olmadığını tespit eder.

Yardım hakkı doğuyorsa, her memleketin yetkili kurumu, yukardaki maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin tamamı kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş olsaydı ilgilinin hak kazanacağı yardım tutarı ne olacak idiyse, nazarı olarak, bu tutarı tâyin eder.

Her memleketin yetkili kurumu tarafından ilgilie fiilen ödenecek olan yardım, bundan önceki fıkrada öngörülen nazarı yardım tutarı, kurumun kendi mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler toplamının her iki memlekette geçen süreler toplamına oranında azaltmak suretiyle tâyin edilir.

Madde : 25

İki memlekette birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri bir yıldan az olduğu takdirde, bu memleketin mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmaz.

Bununla beraber, bu süreler, yukarıdaki 23 ncu madde gereğince süre birleştirilmesi suretiyle, diğer memleketin mevzuatına göre yardım hakkının doğup doğmadığının tayini bakımından nazara alınır.

Madde : 26

İlgili, kendisi hakkında uygulanacak olan her iki memleket mevzuatında öngörülen şartları aynı zamanda yerine getiremediği, ve fakat bunlardan yalnız birinin gerektirdiği şartları yerine getirdiği takdirde, iki memlekette geçmiş sürelerin birleştirilmesi suretiyle yaşlılık aylığının bağlanması, diğer memleket mevzuatına göre gerekli şartlar da yerine getirilinceye kadar tehir edilir.

İlgili, sadece, bu hakkı kendisine bahşeden millî mevzuata göre tamamlanmış süreler hesaba katılmak suretiyle ve sadece bu mevzuatta öngörülen yardımlardan yararlanır.

Bağlanmış bulunan aylık, diğer memleket mevzuatının gerektirdiği şartlar da yerine getirildiği zaman, yukarıdaki 23 nci ve 24 nci maddeler hükümlerine göre yeniden tespit edilir. Şu kadar ki, daha önce yapılan işlemlerde prim iadesi yapılmış ise de bu revizyon yapılmaz.

Madde : 27

Bu kısım hükümleri, dul ve yetimlerle ilgili haklara da kıyas yolu ile uygulanır.

4. Kısım - Malûllük, yaşlılık ve ölüm (Aylıkları) sigortalarına ait müşterek hükümler

Madde : 28

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatı bâzı menfaatlerin sağlanmasını veya bâzı formalitelerin ikmalini o memlekette ikamet şartına bağladığı takdirde, bu şartlar, iki Âkit Memlekette birinde ikamet eden Türk veya Fransız vatandaşları hakkında uygulanmaz.

Madde : 29

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatına göre, yardımlar, sigortalılık süresinin tamamı veya bir kısmındaki ortalama ücret esası üzerinden hesaplandığı takdirde, bu memleket mevzuatına göre ödenecek yardımların hesabında nazara alınacak ortalama ücret, o memleketin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri içinde elde edilen ücretlere göre tâyin edilir.

Madde : 30

4. nci maddenin 1 nci fıkrasının 2 nci bendinde yazılı Türk mevzuatının uygulanmasında :

1) Bir işçi, Türk mevzuatına tabi olmadan önce Fransız sosyal güvenlik rejimlerinden birine tabi olmuşsa, Fransız mevzuatına ilk tabi olduğu tarih, Türk malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilk defa tabi olduğu tarih olarak kabul edilir.

2) Sürelerin birleştirilmesi ve, icabında, süreler arasındaki oranın hesaplanmasında nazara alınacak «Sigortalılık süreleri» tâbirinden, Türk mevzuatındaki anlamıyla prim ödeme süreleri anlaşılır.

3) Her iki Tarafın mevzuatındaki sigortalılık sürelerinin hesaplanma şekillerinin farklı oluşu sebebiyle, Fransız mevzuatına göre tam ay olarak ifade edilen bir sigortalılık süresi Türk mevzuatına göre 30 prim ödeme gününe muadil olarak kabul edilir.

5. Kısım - Aile yardımları

Madde : 31

Fransız ülkesi üzerinde ücret karşılığı veya benzeri bir işte çalışan Türk işçileri, aile yardımları hakkındaki Fransız mevzuatında öngörülen çalışma şartlarını yerine getirirlerse, Türkiye'de ikamet eden çocukları için aile yardımı talebedebilirler. Şu kadar ki, bu yardımlardan yararlanan çocuk sayısı 4 olarak sınırlıdır.

Madde : 32

İdarî anlaşma, özellikle, haktan yararlanan çocuk kategorilerini, aile yardımlarının ödenmesi için yaş sınırlarını, adı geçen Anlaşmaya eklenecek bir barem vasıtasıyla, bu yardımların tutarını yardımların ödeme şekillerini ve bu yardımların sağlanacağı süreleri tespit edecektir.

Madde : 33

Bu Sözleşmenin 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrasında sözü edilen işçiler diğer memleket ülkesinde kendilerine refakateden çocukları için kendi memleketlerinin mevzuatında öngörülen aile yardımlarına, İdarî Anlaşmada belirtilen şekil ve şartlarla hak kazanırlar.

Bu yardımlar, doğrudan doğruya, ilgilinin kendi memleketindeki yetkili aile yardımları kurumu tarafından sağlanır.

6. Kısım - İş kazaları ve meslek hastalıkları

Madde : 34

1. Fıkra :

Âkit Taraflardan birinin iş kazaları ile meslek hastalıkları hakkındaki mevzuatında, yabancıların haklarını sınırlayan veya bunların ikamet yerleri sebebiyle bu hakların düşmesine mütedair hükümler, diğer Âkit Taraf vatandaşlarına uygulanmaz.

2. Fıkra :

Âkit Taraflardan her birinde uygulanan mevzuata göre iş kazaları sonucu bağlanan gelirlere ya-
pılan zamlar veya ek olarak sağlanan tamamlayıcı yardımlar, yukarıdaki fıkrada bahsedilen kimsele-
rin ikametgâhlarını bir memlekette diğerine nakletmelerinde, devam eder.

Madde : 35

Türkiye'de bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bir Fransız işçisi veya Fran-
sa'da bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bir Türk işçisi, geçici iş göremezlik
devresinde sağlanan yardımlardan yararlanmaya başladıktan sonra ikametgâhını diğer memlekete
naklettiği zaman, hareketinden önce, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun müsaadesini
almak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun tespit ettiği müddet için muteberdir.

Eğer, tespit edilen müddetin sonunda kazazedenin durumu öyle gerektiriyorsa, bu müddet, he-
kim mütalâasına istinaden ve kayıtlı bulunulan kurumun kararı ile, iyileşinceye kadar veya yara
kapanıncaya kadar uzatılır.

Madde : 36

Bir Fransız veya Türk işçisi, ikametgâhını diğer memlekete naklettikten sonra iş kazası veya
meslek hastalığının nüksetmesi halinde, kaza tarihinde veya meslek hastalığının ilk teşhisinde ka-
yıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatini almak şartıyla, iş kazaları sigortasının
sağlık (tedavi) yardımlarından yararlanmaya hak kazanır.

Madde : 37

35 nci ve 36 ncı maddelerde öngörülen hallerde sağlık (tedavi) yardımları, bu yardımın kapsamı
ve ifa şekilleri bakımından işçinin yeni ikametgâhının bulunduğu memlekette uygulanan mevzuattaki
hükümlere göre ve bu memleketin kurumu tarafından sağlanır. 35 nci maddede öngörülen halde, pa-
ra yardımları (Günlük ödenekler) ilgilinin tabi olduğu mevzuata uygun olarak ve kayıtlı olduğu ku-
rum tarafından sağlanır.

Bununla beraber, bir Türk işçisi Fransa'da bir tarım iş kazasına uğrarsa, sağlık ve para yardım-
ları doğrudan doğruya sorumlu işveren veya onun yerini tutan sigortacı tarafından yapılır.

Madde : 38

35 nci ve 36 ncı maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı işçinin kayıtlı olduğu
kurumca ödenir.

İşçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni ikametgâhın bulunduğu memleketteki kuruma, sağlık yardımı masraflarının nasıl ödeneceğini İdarî Anlaşma tespit eder.

Madde : 39

35 nei ve 36 nei maddelerde öngörülen hallerde, protezlerin, büyük cihazların ve İdarî Anlaşmaya bir listesi eklenecek diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması; âcil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır.

Madde : 40

Bir memleketin mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen daimî iş göremezlik derecesinin tayininde, diğer memleketin mevzuatına göre evvelce vukua gelmiş olan iş kazaları ve meslek hastalıkları, o memleketin mevzuatına göre vukua gelmiş gibi nazara alınır.

Madde : 41

1. Fıkra :

Meslek hastalığına uğrayan kimse her iki memleketin ülkesi üzerinde söz konusu hastalığa sebeb olabilecek bir işte çalışmış ise, sigortalının veya ölümünde hak sahiplerinin talebettiği yardımlar, münhasıran söz konusu işin en son icra edildiği memleket ülkesindeki mevzuata göre, ilgili bu mevzuatın öngördüğü şartları yerine getirmiş olmak kaydı ile, sağlanır.

2. Fıkra :

Memleketlerden birinin mevzuatı meslek hastalığı yardımlarından yararlanmayı, hastalığın ilk defa kendi ülkesi üzerinde tıbben müşahede edilmiş olması şartına bağlıyorsa, hastalık ilk defa diğer memleket ülkesinde müşahede edildiği takdirde, bu şart yerine gelmiş sayılır.

Madde : 42

Memleketlerden birinin mevzuatına göre yardım yapılmış olan bir meslek hastalığının, hastanın diğer memlekette ikamet ettiği sırada ağırlaşması halinde, aşağıdaki kaideler uygulanır :

a) İşçi, yeni ikamet ettiği memlekette meslek hastalığının meydana gelmesine veya ağırlaşmasına sebeb olabilecek bir işte çalışmamış ise, sigortalının ilk memlekette kayıtlı bulunduğu kurum, ağırlaşmayı da hesaba katarak, kendi mevzuatına göre gerekli yardımları yapar.

b) İşçi, yeni ikamet ettiği memlekette böyle bir işte çalışmış ise, ilk memleketteki kayıtlı bulunan, kurum, ağırlaşmayı hesaba katmaksızın, kendi mevzuatına göre yapılacak yardımları üzerine alır; yeni ikametgâhın bulunduğu memlekette kayıtlı bulunan kurum işçiye, kendi mevzuatına göre tayin edilen ve ağırlaşmadan sonra ödenmesi gerekli yardım tutarı ile ağırlaşmadan önce hastalık kendi ülkesinde vukubulmuş olsaydı ödeyeceği yardım tutarı arasındaki farka eşit bir munzam yardım öder.

7. Kısım - ölüm ödenekleri

Madde : 43

Türkiye'deki Fransız işçileri ile Fransa'daki Türk işçilerinin ölümünde, hak sahipleri, işçinin çalıştığı memleket mevzuatında öngörülen ölüm yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerin :

a) Bu memlekette sigortaya tabi bir iş yapmış olmaları,

b) Anılan memlekette bu yardımları elde etmek için gerekli şartları yerine getirmiş olmaları,

lâzımdır.

Madde : 44

İşçi, ölümü tarihinde, söz konusu yardım hakkının doğması için yeni çalıştığı memleketin mevzuatında öngörülen sigortalılık süresini doldurmamış ise, bu memlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreleri tamamlamak üzere, diğer memlekette işçinin daha önce geçirdiği sigortalılık süreleri veya muadil süreler de nazara alınır.

III - BÖLÜM - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde : 45

İki memleketin yetkili idarî makamları tarafından yapılacak bir Genel İdarî Anlaşma, bu Sözleşmenin tatbiki için ihtiyaç duyulan şartları, ve özellikle, İdarî Anlaşmaya açıkça atıfta bulunulan maddelerle ilgili şartları tespit edecektir.

Bu Anlaşmada iki memleketin irtibat kurumları tespit olunacaktır.

Ayrıca, bu Genel İdarî Anlaşmaya veya icabında bir ek idarî anlaşmaya, usul ve formalitelerin tatbiki konması için lüzumlu görülecek vemiştereken tespit edilecek model ve formüller de eklenecektir.

Madde : 46

Bu Sözleşmede geçen yetkili idarî makamlar tâbirinden, Âkit memleketlerin her birinde, 4 ncü maddede sayılan mevzuatın uygulanması ile görevli olan bakanlıklar anlaşılır.

Madde : 47

İki memleketin yetkili idarî makamları :

— 45 nci maddede öngörülen Genel İdarî Anlaşmadan başka, onu tamamlayan veya tadil eden bütün idarî anlaşmaları yaparlar.

— Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanması için memleketlerinde alınan tedbirler hakkında birbirlerine, doğrudan doğruya, bilgi verirler.

— Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasında teknik alanda doğabilecek zorlukları çözerler.

— 4 ncü maddede yazılı mevzuat ve tüzüklerde yapılan tadillerle ilgili bütün bilgileri, bu tadiller işbu Sözleşmenin veya onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasını etkilediği ölçüde, doğrudan doğruya, birbirlerine bildirirler.

Madde : 48

Her iki Âkit memleketin yetkili idarî makamları ile sosyal güvenlik kurumları, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer memleketin sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında, kendi sosyal güvenlik mevzuatının uygulanması söz konusu imiş gibi birbirlerine yardım ederler.

Madde : 49

1 nci fıkra :

Âkit memleketlerden birinin mevzuatında resmî dairelere veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgeler için öngörülen kayıt ücreti, harc, pul ve konsolosluk harçlarından muafiyetler, bu Sözleşmenin uygulanmasında diğer memleketin resmî daire veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgelere de teşmil olunur.

2 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin uygulanmasında tanzim edilecek her türlü evrak ve belgeler konsolosluk tasdikinden muaftır.

Madde : 50

Âkit memleketlerden birinin bir makamına, kurumuna veya adli merciine belirli bir süre içinde yapılması lâzım gelen sosyal güvenlik ile ilgili müracaatlar, aynı süre içinde, diğer memleketin bunlara tekabül eden bir makamına veya kurumuna veya adli merciine tevdi edilebilir. Bu halde, müracaat, ilgili memleketin makamına, kurumuna, veya adli merciine vakit geçirilmeden intikal ettirilir.

Madde : 51

İşgöremezlik halinin ve malûllük derecesinin takdiri için gerekli tıbbi müşahedelerle her türlü bilgiler ve kontrollerin nasıl sağlanacağı İdarî Anlaşmada belirtilecektir.

Madde : 52

Bu Sözleşmede aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, Âkit Tarafların mevzuatı, yardımlardan yararlanmayı bir tarafın ülkesi üzerinde ikamet etme şartına bağlanmışsa, hak sahipleri diğer Âkit Taraf ülkesi üzerinde ikamet ettikleri zaman bu hükümler uygulanmaz.

Madde : 53

Bu Sözleşmenin uygulanması için, Sözleşmeden yararlanan kimseler veya bir memleketin makamları, kurumları veya adli mercileri tarafından diğer memleketin makamlarına, kurumlarına veya adli mercilerine gönderilecek yazılar, bu memleketlerden birinin resmî dilinde kaleme alınır.

Madde : 54

İşbu Sözleşme gereğince bir yardım ödemek durumunda olan kurumlar, ödemeyi kendi milli paraları ile yaparak yükümlülüğünden kurtulabilirler.

Madde 45 : 55

Her iki Hükümet, kambiyo tanzimi konusundaki dâhili hükümlere bakılmaksızın, karşılıklı olarak, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer Âkit Tarafın sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan her türlü malî hareketlerin heyeti umumiyesinin serbest olarak transfer edilmesine hiçbir suretle engel olmayacaklarını taahhüdederler.

İki memleketin yetkili idarî makamları, İdarî Anlaşma ile, bu Sözleşmede öngörülen yardımların tamamının veya bir kısmının diğer memlekete transfer edilmesi işinin bir merkezden yürütülmesini bu memleketlerin irtibat kurumlarına tevdi edebilirler.

Madde : 56

4 nci maddede yazılı mevzuatta, her memleketin sosyal güvenlik rejimlerinin işleyişi münasebetiyle yapılan seçimlere yabancıların iştiraki konusundaki hükümlerden inhiraf edilemez.

Madde : 57

Âkit Taraflardan birinin yetkili kurumlarınca yapılan yardımların diğer memlekette bulunan bir şahsa ödenmesi için o memleketin kanun ve tüzüklerinde öngörülen formaliteler, işbu Sözleşme gereğince bu yardımlara hak kazanmış kimseler hakkında da, o memleketin vatandaşlarıyla aynı şartlarla uygulanır.

Madde : 58

1 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili bütün zorluklar, 46 nci maddede öngörülen idari makamlar tarafından müştereken halledilir.

2 nci fıkra :

Bu yolla bir gözüme varılmadığı takdirde, ihtilâf, her iki Hükümetin mutabık kalacağı hakem kararı usulü ile halledilir.

IV. - BÖLÜM GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde : 59

1 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce bağlanmamış, veya iki memleket mevzuatının ayrı ayrı uygulanması suretiyle işlem görmüş, veya Akit Memleketlerin her birinde yürürlükte olan hükümlerin uygulanmasında hak sahiplerinin milliyeti veya ikamet yerleri sebebiyle indirime tabi tutulmuş veya ödemesi durdurulmuş olan gelir veya aylıklar, Sözleşme hükümlerine uygun olarak bağlanır, yeniden gözden geçirilir veya ödenir.

2 nci fıkra :

Gelir veya aylığın bağlanması, yeniden gözden geçirilmesi veya ödenmesi ilgililerin taleplerine bağlıdır.

Talep, Akit memleketlerden her birinin yetkili kurumu nezdinde yapılır.

Talep, yapıldığı ayı takibeden ayın birinci gününden itibaren hüküm ifade eder.

3 ncu fıkra :

Eğer talep, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene içinde yapılmışsa, yürürlük tarihini takibeden ayın birinci gününden başlamak üzere, geriye doğru hüküm ifade eder.

Madde : 60

Akit Taraflardan her birinin Hükümeti bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için lüzumlu tasdik formalitelerinin tamamlandığını diğer tarafa bildirecektir. Sözleşme ikinci bildirme tarihini takibeden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde : 61

Bu Sözleşme, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene müddetle muteber olmak üzere ek-tedilmiştir. Bu sürenin sona eriş tarihinden 3 ay önce feshi ihbar edilmedikçe Sözleşme zımman seneden seneye uzatılmış olacaktır.

Sözleşmenin feshinde, sigortalının yabancı memlekette ikameti halinde ilgili mevzuatta öngörülen tahdidî hükümlere bakılmaksızın, işbu Sözleşme hükümleri, müktesep haklar için uygulanmaya devam edecektir. 20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

adına

(İmza)

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti

adına

(İmza)

**Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti
Arasında
Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşmeye**

EK PROTOKOL

Bugün, Fransa Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşmenin imzalandığı sırada, her iki Âkit Taraf, Türk sosyal güvenlik rejiminde aile yardımları hakkında bir mevzuatın mevcut olmaması sebebiyle, Türkiye'de çalışan ve bu rejime tabi bulunan Fransız işçilerinin ne Türkiye'de, ne de Fransa'da oturan aileleri için Sözleşme gereğince herhangi bir aile yardımından faydalanmadıklarını müşahede etmişlerdir.

Aile yardımları hakkında Türkiye'de bir mevzuatın kabul edilmesi halinde, Türk tarafı aşağıdaki teminatı vermiş ve Fransız tarafı da buna muttali olmuştur :

— Bir taraftan, Sözleşmenin 4 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerine bakılmaksızın, Türkiye'de çalışan Fransız işçileri, aileleri Türk toprakları üzerinde ikamet ettikleri veya ikamet etmek üzere buraya geldikleri zaman, söz konusu mevzuattan doğrudan doğruya yararlanacaklardır.

— Diğer taraftan, işçi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde çalıştığı sırada diğer ülkede ikamet eden ailelerin durumları arasında, mütekabiliyet esasına göre, aile yardımları mahiyetindeki yardımlar bakımından bir ahenk sağlamak üzere, iki Âkit Taraf arasında derhal Sözleşmeye ek bir anlaşma akdolanacaktır.

Her iki Âkit Taraf işbu Protokolü Genel Sözleşmenin mütemmim eüz'ü olarak kabul ederler.

20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
(İmza)

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti
adına
(İmza)

